

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **Z. A.**, zast. JUDr. Lubošem Hádkem, advokátem se sídlem Štefánikova 416, Železný Brod, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 10. 2004, č. j. 55 Az 773/2003 – 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta žaloba ze dne 31. 7. 2003, již se domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2003, č. j. OAM-2271/VL-16-ZA08-2002. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovatelce udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka včas kasační stížnost podle § 103 odst. 1 s. ř. s., v níž uvedla, že s rozhodnutím nesouhlasí, neboť se domnívá, že byla zkrácena na svých právech, ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (správně zřejmě mělo být patrně uvedeno písm. a). Označila jak napadené rozhodnutí žalovaného, tak zamítavý rozsudek Krajského soudu v Brně, za nezákonné. Vyslovila přesvědčení, že soud při svém rozhodování vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Žalovaný dle stěžovatelky porušil ustanovení § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb. (dále jen „správní řád“). K tomuto stěžovatelka uvádí, že do ČR přicestovala v červnu 1999, zde si našla vážnou známost, ze které se jí narodila dcera L. (11. 3. 2001). V současné době se snaží opatřit si veškeré potřebné doklady k uzavření manželství s otcem nezletilé dcery. Zdůrazňuje, že na Ukrajině se účastnila protestního hnutí proti politice tehdejší vlády a také demonstrací a došlo i ke konfliktu s místní policií, takže se domnívá, že by mohla být v případě návratu na Ukrajinu perzekuována ze strany místních orgánů činných v trestním řízení a dále pak ze strany orgánů místní samosprávy. V případě získání azylu má zajištěno ubytování i práci. Poukazuje na špatnou ekonomickou situaci a vysokou nezaměstnanost, která panuje na Ukrajině. Dále uvádí, že dcera je občanka ČR a je zdravé, aby vyrůstala v úplné rodině spolu s otcem. Vzhledem k pronásledování z důvodů svých politických projevů a pro zastávání politických názorů se domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. a), stejně tak má za to, že jsou v jejím případě naplněny překážky vycestování dle ustanovení § 91 zákona o azylu. Žalovanému stěžovatelka vytýká porušení ustanovení § 46, §47 odst. 3 správního řádu.

Navrhuje rozhodnutí krajského soudu zrušit a současně žádá o přiznání odkladného účinku.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil písemným podáním ze dne 10. 2. 2005, kde popřel oprávněnost podané kasační stížnosti a zároveň odkázal na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky. Zdůraznil, že důvodem podání žádosti o azyl byla v případě stěžovatelky snaha o legalizaci pobytu v ČR. Jako matce nezletilé dcery, státní občanky ČR, jí nic nebrání v tom, aby na území ČR pobývala v souladu s ustanovením § 30 a násl. zákona č. 326/1999Sb. o pobytu cizinců. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a s přiznáním odkladného účinku nesouhlasí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 25. 4. 2002. V žádosti o udělení azylu stěžovatelka uvedla, že chce zůstat v ČR se svou dcerou, která je občankou ČR. O azyl požádala z důvodů legalizace pobytu. V pohovoru konaném dne 28. 8. 2002 za účasti tlumočníka z ruského jazyka svá tvrzení stěžovatelka upřesnila. Uvedla, že do ČR přijela spolu s rodiči, kteří jeli za prací. Na Ukrajině problémy neměla, ničeho se v případě návratu neobává. Důvodem podání žádosti o azyl byly problémy s legalizací. Stěžovatelka chtěla po narození dcery uzavřít sňatek, ale bála se pro potřebné dokumenty odjet na Ukrajinu. Po uplynutí platnosti cestovního dokladu se rozhodla požádat o azyl. Učinila tak, aby se nemusela odloučit od dcery.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 2. 7. 2003 rozhodnutí, kterým dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil stěžovateli azyl. Současně vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že zákon o azylu nemůže nahrazovat instituty zákona o pobytu cizinců. Podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 13 odst. 1, 2 a ustanovení § 14 nebyly dle žalovaného naplněny. Stejně tak žalovaný neshledal existenci překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu.

Předmětné rozhodnutí napadla stěžovatelka žalobou, ve které namítala porušení celé řady procesních ustanovení a uvedla, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 a § 91 zákona o azylu. Krajský soud v Brně žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud neshledal namítané porušení procesních ustanovení a dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný v souladu se zákonem neudělil stěžovateli azyl, proto žalobu dle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti výše uvedenému rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost.

V podané kasační stížnosti se stěžovatelka dovolává výslovně důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nutno předeslat, že podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí (usnesení) o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. O takový případ nepochybně v projednávané věci nejde, když o žalobě stěžovatelky bylo rozhodnuto zamítavým rozsudkem a nikoliv usnesením, jímž by žaloba byla odmítnuta či řízení zastaveno. Soud je však vázán toliko důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 s. ř. s.), nikoli právní kvalifikací těchto důvodů ve vztahu k § 103 s. ř. s. Každý úkon, tedy i uplatnění důvodů kasační stížnosti, posuzuje soud podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen (§ 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 a § 120 s. ř. s.). V dané věci stěžovatelka namítá nedostatky při zjišťování skutkového stavu. Namítá tak vady řízení před správním orgánem spočívající v tom, že skutková podstata nemá oporu ve spisech a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatelka tak ve skutečnosti uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a dále nezákonnost rozhodnutí krajského soudu, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, a to naplnění podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu a překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona. Uplatňuje tedy důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena.

Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Tvrzená pochybení Nejvyšší správní soud však v rozsudku Krajského soudu v Brně neshledal.

Protože stěžovatelka v kasační stížnosti napadá rozsudek krajského soudu proto, že nesprávně posoudil důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, jakož i překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, vycházel Nejvyšší správní soud při posuzování předmětných námitek z níže uvedených zákonných ustanovení.

Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Podle § 12 písm. b) téhož zákona se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o jeho udělení zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 91 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt cizince na území České republiky neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, a nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, a nebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Povinnost posoudit existenci překážek vycestování ukládá ustanovení § 28 zákona o azylu.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, které by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Důvodem pro podání žádosti o azyl byla snaha po legalizaci pobytu v ČR a obavy před odloučením od dcery. Žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí zabýval všemi stěžovatelkou tvrzenými důvody a v souladu se zákonem dospěl k závěru, že stěžovatelka není pronásledována z azylově relevantních důvodů. Žalovaný správně v odůvodnění poukázal na možnosti, kterých stěžovatelka může využít na základě zákona o pobytu cizinců.

V daném případě důvody stěžovatelčiny žádosti o azyl tkvěly výlučně v jejích osobních a rodinných poměrech a soukromém životě – o azyl požádal kvůli legalizaci pobytu v ČR, aby se nemusela vracet na Ukrajinu, když se jí v ČR narodila dcera (občanka ČR) a hodlá zde uzavřít manželství s otcem dítěte. Takovéto důvody pro poskytnutí azylu však pod ustanovení § 12 zákona o azylu v žádném případě podřadit nelze. Pokud k uvedenému závěru

dospěl žalovaný a pokud se s ním krajský soud ztotožnil, posoudili po právní stránce tuto zátku zcela správně.

V této souvislosti nad rámec potřebného odůvodnění odkazuje Nejvyšší správní soud na svou předešlou judikaturu, dle které není uzavření manželství taktéž důvodem pro udělení azylu humanitárního. V rozsudku ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 – 60 se uvádí, že snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území České republiky (občanem Vietnamské socialistické republiky, který však o azyl nepožádal) je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu. Podobné právní názory lze nalézt i ve rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2004, č. j. 4 Azs 47/2003 – 52, ze dne poskytnutí humanitárního azylu nelze v případě stěžovatele vidět ani v kombinaci toho, že v ČR má družku a nezletilé dítě, a toho, že jeho domovským státem je Ukrajina, kde stěžovatel obtížně hledal pracovní uplatnění a kde panují znatelně horší všeobecné životní podmínky než v ČR. Tento stav, jakkoli jej z obecně lidského hlediska nutno považovat za nepříjemný, ještě nezakládá právo stěžovatele na poskytnutí azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť jej ještě stěžovateli azyl v tomto případě není poskytnut.

Jak žalovaný správně v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, nic stěžovatelce jako matce nezletilé dcery, jež je českou občankou, nebrání v tom, aby na území ČR využila příslušného zákona o pobytu cizinců. Legalizace pobytu za pomoci institutu azylu není v případě stěžovatelky přípustná. Krajský soud proto zcela správně a v souladu se stálou judikaturou Nejvyššího správního soudu posoudil právní otázku, dospěl-li k závěru, že žalovaný stěžovatelce důvodně neudělil azyl.

Poprvé až v kasační stížnosti stěžovatelka tvrdí, že se účastnila protestního hnutí proti politice vlády a domnívá se, že by mohla být z tohoto titulu pronásledována. Tato tvrzení nebyla v průběhu celého správního ani soudního řízení zmíněna a tvoří z tohoto pohledu novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud ve smyslu výše citovaného ustanovení nepřihlížel při rozhodování ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Pokud jde o námitku stěžovatelky týkající se překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, tak ani s ní nelze souhlasit. Stěžovatelka až v kasační stížnosti uvádí, že v zemi panují takové politické poměry, které nedovolují se vrátit. V průběhu správního řízení se naopak stěžovatelka pouze v případě návratu obávala oddělení od své dcery a uvedla, že by pravděpodobně nenašla práci. V žalobě pouze v obecné rovině vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím žalovaného, aniž by konkretizovala důvody, pro které se obává návratu do vlasti a pro které lze na něj vztáhnout překážky vycestování dle ustanovení § 91 zákona o azylu. Z informací získaných žalovaným ve správním řízení, jejichž seznam tvoří přílohu k protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu, s nimiž byla stěžovatelka seznámena, zejména ze zpráv o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatelka byla nucena vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen její život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde jí hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o její vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Překážku vycestování náležitě žalovaný posoudil ve svém rozhodnutí a s jeho závěry se Nejvyšší soud plně ztotožňuje.

Krajský soud se v odůvodnění rozsudku v obecné rovině s předmětnou námitkou stěžovatelky vypořádal, když uvedl, že žalovaný podrobně odůvodnil neexistenci překážek vycestování a současně zdůraznil, že stěžovatelka tuto námitku nijak blíže nekonkretizovala.

Nejvyšší správní soud neshledal naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Námitka stěžovatelky spočívající v kritice spočívající v kritice postupu správního orgánu, který se dle stěžovatelky nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady, vznesená ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., není opodstatněná.

Stěžovatelka namítanou vadu v dokazování nijak nespecifikovala, neuvedla, jaké další důkazní prostředky si měl žalovaný opatřit, jaké důkazy provést či k jakému závěru o skutkovém stavu měl dojít. Kritiku správního rozhodnutí nelze založit pouze na tvrzení, nejsou-li doplněna odkazem na konkrétní tvrzená pochybení. Taková tvrzení jsou soudně nepřezkoumatelná. Povinnost zjistit skutečný stav věci ukládá správnímu orgánu ust. § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu. Dle citovaného ustanovení je správní orgán povinen opatřit si potřebné doklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vážne však na žadateli o azyl. Dokazování shledal Nejvyšší správní soud dostatečným, přesvědčivým, stav věci byl zjištěn spolehlivě, přesně a úplně, žalovaný i soud si opatřili potřebné podklady pro rozhodnutí, k dokazování použili všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci, rozhodnutí vyplývají ze zjištěných podkladů a je dostatečně zdůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost.

V obecné rovině vznesla stěžovatelka v kasační stížnosti taktéž námitku porušení ustanovení § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu. Shodně jako v žalobě, ani v tomto případě, nespecifikovala, v čem žalovaný pochybil, nýbrž se omezila pouze na citace příslušných ustanovení. Stejně jako krajský soud Nejvyšší správní soud namítaná pochybení neshledal. Žalovaný se vypořádal se všemi tvrzeními stěžovatelky uvedenými ve správním řízení a své rozhodnutí patřičným způsobem odůvodnil. Navíc, jak vyplývá z přílohy k protokolu z pohovoru ze dne 28. 8. 2002, byla stěžovatelka s podklady rozhodnutí, ze kterých žalovaný při svém rozhodnutí vycházel, řádně seznámena, což stvrdila svým podpisem, práva seznámit se s jejich obsahem, případně navrhnout jejich doplnění, nevyužila.

Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu